

ACEC

ASSOCIACIÓ COL·LEGIAL
D'ESCRIPTORES DE CATALUNYA

ASOCIACIÓN COLEGIAL DE
ESCRITORAS DE CATALUÑA

57 / gener-febrer 2005

PAMELA MATEO

SUMARI

Contra la violència de gènere. L'ACEC, conjuntament amb l'Institut Català de Cooperació Iberoamericana, la Càtedra Unesco: Dones, desenvolupament i cultures i el Fòrum Latinoamèrica de Barcelona, ha organitzat entre els mesos d'octubre i abril unes jornades sobre la violència de gènere en les arts i les lletres. El cicle, que s'ha celebrat a l'Aula dels Escriptors de l'Ateneu i la seu de l'ICCI, ha constatat de setze intervencions realitzades per diferents experts, que han despertat un elevat interès per part dels assistents. Les jornades han expressat una visió d'aquest autèntic càncer social des d'una perspectiva d'anàlisi històrico-cultural. **Pàgina 9**

Cervantes i els drets d'autor, article d'Antonio Tello

Pàgina 2

El nou web entra en funcionament per ser un punt de trobada d'autors

Pàgina 5

Ramon Colom: "La televisió ha de generar riquesa cultural"

Pàgines 8 i 9

L'ACEC commemora el IV Centenari d'"El Quixot" el pròxim 2 de maig

Pàgina 3

Intensa activitat de l'entitat a la nova Aula dels Escriptors

Pàgina 6

La polèmica sobre els drets d'autor pel préstec cau en la pugna jurídica

Pàgines 10 i 11

L'Associació dobla el pressupost per al 2005

Pàgina 4

Estatut del Periodista Professional

Pàgina 7

Hemeroteca: projecció literària i equipaments

Pàgines 13-17

Cervantes i els drets d'autor

Antonio Tello

Edita: Associació Col·legial
d'Escriptors de Catalunya

Adreça: Ateneu Barcelonès
c. Canuda, 6, 5a. 08002 Barcelona
Tel. 93 318 87 48 / Fax. 93 302 78 18
secretaria@acec-web.org
www.acec-web.org

**Realització de continguts
i maquetació:** Hydra Media
(Tel. 93 894 53 75)

Fotografies: Teresa Sanz

Impressió: Inèdit Books SL

Coordinació:
Secretaria de l'ACEC i Hydra Media

Dipòsit legal: B-8.579/97

Amb el patrocini de:

I la col·laboració de:

JUNTA DIRECTIVA DE L'ACEC

(en funcions)

Presidenta:
Montserrat Conill

Vicepresidenta:
Pilar Gómez-Bedate

Secretari general:
José Luis Giménez-Frontín

Secretari adjunt:
Antonio Tello

Tresorer:
Dante Bertini

Vocals:
Hèctor Bofill, Luisa Cotoner,
José María Micó, Olivia de Miguel,
Manuel de Seabra i Ivan Tubau

IL·LUSTRACIONS DE PAMELA

MATEO. La jove artista Pamela Mateo, llicenciada en Belles Arts per la Pontifícia Universitat Catòlica de Xile, és l'artista seleccionada per al Butlletí de l'ACEC número 57.

L'obra de Pamela Mateo que recull aquest Butlletí tracta l'estudi de la figura humana i la seva aplicació en el llenguatge gràfic de la pintura, que complementa amb la força del color.

Molts estudis sobre *El Quixot* i el seu autor tendeixen a ocultar o a acomodar aspectes de la biografia de Miguel de Cervantes a la genialitat de la seva obra. Aquests estudis sorgeixen com una necessitat d'atorgar-li a l'autor un perfil heroic que substitueixi el reconeixement intel·lectual que se li va negar al seu temps, independentment que, per exemple, qualsevol de les seves *Novelas ejemplares* li haguessin servit per ocupar un lloc destacat al panteó literari universal, tal i com ell apunta en el pròleg de les mateixes quan diu "a esto se aplicó mi ingenio, por aquí me lleva mi inclinación, y más me doy a entender (y es así) que yo soy el primero que he novelado en lengua castellana".

Però Cervantes no formava part de l'estament intel·lectual ni gaudia de les prebendes dels germans Argensola, ni de Lope de Vega, per exemple. Cervantes no era un dissident, sinó un exclòs de la classe intel·lectual. Desitjava el seu reconeixement com quelcom *natural*, com algú que "planta alamedas", és a dir, algú que es dedica a "l'exercici honest" de la creació literària, *para contar con una base de sustento diario*. És en aquest marc d'intencions que han de situar-se els seus intents d'aconseguir un favor reial pels seus serveis prestats com a soldat, fins i tot si és a les Índies, com la seva pretensió d'integrar la cort de poetes del virrei de Nàpols.

Poc després de la primera edició de la primera part d'*El Quixot*, taxat "cada pliego del dicho libro a tres maravedís y medio; el cual tiene ochenta y tres pliegos, que al dicho precio monta el dicho libro doscientos y noventa maravedís y medio", i com a conseqüència de l'èxit obtingut es van fer noves edicions legals a Madrid, València i Lisboa i diverses edicions pirates a Saragossa i

Lisboa. Tal com succeeix avui, molts editors es guanyaven la vida de mala manera emparant-se en la clandestinitat, en la debilitat gremial dels autors, en els errors de les lleis i en l'estesa i perdurable creença que l'autor ha de treballar per amor a l'art.

Cervantes ens informa al pròleg de les seves *Novelas ejemplares* sobre com les seves obres eren piratejades i els seus drets d'autor escamotejats quan diu que *La Galatea, El Quixot, Viaje al Parnaso* i altres obres "andando por ahí descarriadas y quizá sin el nombre de su dueño". També ens parla per boca del Quixot i de l'escriptor amb qui estableix conversa a la impremta de Barcelona sobre els enganys dels editors i llibreters. Quan l'autor li diu que ell imprimeix pel seu compte els seus llibres, el Quixot exclama:

"-iBien está vuesa merced en la cuenta! -respondió don Quijote-. Bien parece que no sabe las entradas y salidas de los impresores, y las correspondencias que hay unos á otros. Yo le prometo que cuando se vea cargado de dos mil cuerpos de libros, vea tan molido su cuerpo, que se espante, y más si el libro es un poco avieso y no nada picante.

- Pues ¿qué? -dijo el autor- ¿quiere vuesa merced que se lo dé á un librero, que me dé por el privilegio tres maravedís, y aun piensa que me hace merced en dárme los? Yo no imprimo mis libros para alcanzar la fama en el mundo; que ya en él soy conocido por mis obras; provecho quiero; que sin él no vale un cuatrín la buena fama" (II, Cap. LXII).

Abans i avui la situació de l'escriptor professional gairebé no ha variat en essència, ja que les formes de l'escamoteig dels drets d'autor s'han diversificat tant entre els editors pirates clandestins com entre els editors que saben aprofitar-se de les argücies legals.

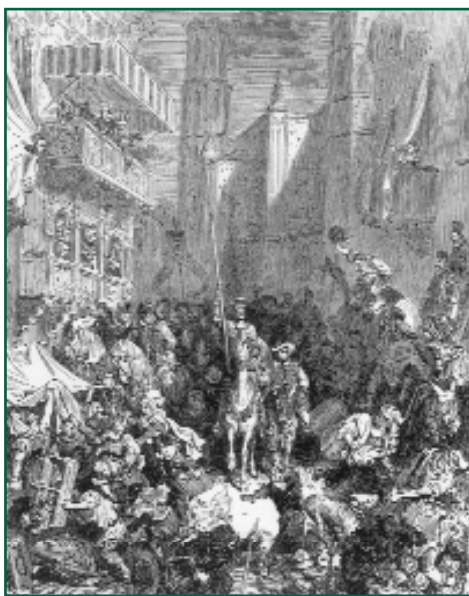
L'ACEC commemora el IV centenari d'"El Quixot" amb un acte a l'Ateneu

La jornada presenta quatre ponències que tracten diversos aspectes de l'obra de Cervantes

L'Associació Col·legial d'Escriptors de Catalunya (ACEC) s'ha afegit a les commemoracions del IV Centenari d'*El Quixot* amb la realització d'un acte que tindrà lloc el pròxim 2 de maig a l'Ateneu Barcelonès i que reunirà quatre ponències que tractaran diversos aspectes de l'obra de Cervantes. José Luis Giménez-Frontín, José María Micó, Carme Riera i Antonio Tello seran els quatre conferenciants de la jornada (*veure el programa en el requadre inferior*), que pretén contribuir a l'estudi i difusió d'aquesta obra cabdal de la literatura castellana i universal.

L'ACEC ha convocat aquesta commemoració a la Sala d'actes de l'Ateneu Barcelonès com a mostra significativa del relleu i projecció del caràcter de la iniciativa. L'acte es realitza amb la col·laboració del mateix Ateneu i el patrocini de Cedro.

La jornada suposa la implicació

Entrada del Quixot a Barcelona (1875-76), de Gustave Doré

VISIONS DEL QUIXOT

activa de l'ACEC en els actes de commemoració del IV Centenari d'*El Quixot* i de la celebració de l'Any del Llibre i la Lectura, iniciativa que des d'un primer moment ha comptat amb la col·laboració de l'Associació.

Les V Jornades de Poesia se celebraran el juny a l'Ateneu

La cinquena convocatòria de les Jornades de Poesia que organitza l'Associació Col·legial d'Escriptors de Catalunya tindrà lloc els dies 7, 8, 9 i 10 de juny d'aquest 2005 a l'Aula Josep Maria de Sagarra de l'Ateneu Barcelonès. Una comissió formada per Hèctor Bofill, José María Micó, Jordi Virallonga i José Luis Giménez-Frontín treballa des de fa unes setmanes en el disseny i organització de les Jornades.

El programa comptarà amb taules rodones i ponències que exposaran visions sobre la vigència i projecció del gènere en les literatures catalana i castellana d'avui. Al mateix temps, i com ja és habitual en les Jornades, se celebrarà també un recital poètic en el qual intervindran autors que no hagin llegit en les quatre anteriors convocatòries. Fins al moment, una cinquantena de poetes en llengües castellana i catalana han participat en aquests recitals de les Jornades.

És el segon cop que l'Ateneu Barcelonès acull les Jornades de Poesia de l'ACEC (el primer va ser l'any 1998). L'Associació va organitzar les primeres Jornades de Poesia el 1996 a Calasseit. Les terceres i quartes convocatòries es van realitzar a la Pedrera els anys 2003 i 2004. Les Jornades de Poesia han esdevingut ja un sòlid i destacat referent de la programació cultural estable de la ciutat.

COMMEMORACIÓ DEL IV CENTENARI D'"EL QUIXOT"

Dia: Dilluns 2 de maig

Hora: 19.30

Lloc: Sala d'actes de l'Ateneu Barcelonès

Ponències:

"Quixot, Sancho i Roque Guinart", a càrrec de José Luis Giménez-Frontín

"Llibres i impremta a El Quixot", a càrrec de José María Micó

"El Quixot arriba al mar", a càrrec de Carme Riera

"L'armadura ètica del Quixot", a càrrec d'Antonio Tello

L'ACEC dobla el seu pressupost

Els ingressos augmenten aquest 2005 gràcies a una aportació especial de Cedro

L'Associació Col·legial d'Escriptors de Catalunya (ACEC) disposarà de 110.000 euros extra en el seu pressupost del 2005, tal i com va anunciar el passat 31 de març la presidenta de l'entitat, Montserrat Conill, a l'Assemblea General d'associats, gràcies a una aportació de Cedro en concepte de pagament per drets d'autor procedents de les fotocòpies. El pressupost de l'ACEC per a aquest 2005 és de 350.000 euros.

Amb aquest augment pressupostari, l'ACEC ha decidit incrementar la dotació d'iniciatives i activitats, com el Premi de Traducció Àngel Crespo. Entre d'altres accions, està previst també doblar el número d'autors homenajats (Javier Tomeo i Manuel Serrat Crespo), així com dur a terme altres accions i iniciatives actualment en fase d'estudi. José Luis Giménez Frontín, secretari general de l'ACEC, va aclarir que aquesta "pujada d'ingressos no serà constant" i que té un caràcter puntual.

Montserrat Conill també va presentar la memòria corresponent a l'exercici de 2004 en la qual va destacar l'assoliment dels objectius marcats i el gairebé nul desviament pressupostari. Així mateix també es va congratular per la inauguració de l'Aula dels Escriptors –que gaudeix d'una gran activitat per part de l'Associació i de la resta d'entitats d'autors de la sisena planta de l'Ateneu–, de l'estrena de la nova pàgina web de l'ACEC i de l'alt nivell d'acceptació per part dels autors associats dels serveis que proporciona l'entitat.

Per la seva part, José Luis Giménez-Frontín va ressaltar la bona salut econòmica de l'entitat. També es va referir a la nova relació que

Cres Martín, Montserrat Conill, José Luis Giménez-Frontín i Dante Bertini

TERESA SANZ

Socis elegits per a la Junta Directiva (renovació parcial)

José Luis Giménez-Frontín

Montserrat Conill

Agnès Agbotón

Carme Camps

Anne-Hélène Suárez

Mayte Jiménez

s'està negociant amb l'Ateneu Barcelonès, que regula la col·laboració en el manteniment del espai de la institució per part de les entitats d'autors amb seu en l'edifici. El nou marc de col·laboració, d'altra banda, permetrà que alguns actes significatius convocats per l'ACEC se celebrin a la Sala d'actes de l'edifici. En principi, està previst que l'acte de commemoració sobre el IV Centenari d'*El Quixot* sigui la primera activitat que se celebri a l'aula principal del carrer Canuda.

El darrer punt del dia va ser la renovació parcial de la Junta

Un moment de la votació amb el soci Carlos de Arce dipositant la seva papereta

Directiva que es realitza cada dos anys. En aquest cas, i per voluntat pròpia, no es tornaven a presentar els vocals Lluïsa Cotoner, Olívia de Miguel, Manuel de Seabra i Ivan Tubau. El resultat de les votacions entre els candidats que s'hi van presentar va ser el següent: José Luis Giménez Frontín (131 vots), Montserrat Conill (120), Agnès Agbotón (98), Carme Camps (94), Anne Hélène Suárez (86), Mayte Jiménez (81) i Rolando Sánchez Mejías (73). Es va registrar també un vot en blanc i un nul. En total, van votar 144 persones.

Renovació de la pàgina web de l'Associació

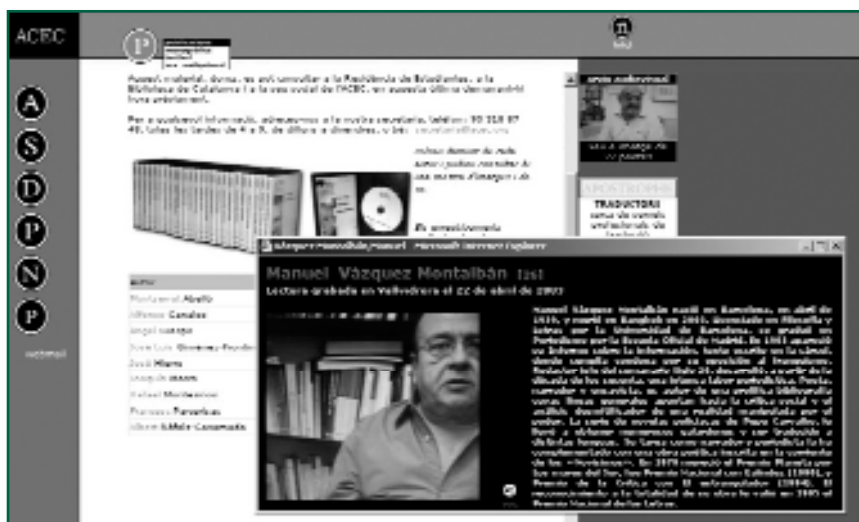
El nou 'site' està estructurat per esdevenir un punt de trobada dels associats

Des del passat mes de febrer, els socis de l'Associació Col·legial d'Escriptors de Catalunya ja tenen una nova pàgina per afegir a la seva carpeta d'"Adreces d'Interès". Es tracta de www.acec-web.org, el nou web de l'associació, reestructurat amb la intenció de convertir-se en un punt de trobada, d'informació i de coneixement mutu entre els més de 600 associats de la Col·legial.

Aquest nou web, dissenyat per Jorge Chapuís, s'ha creat sobre la base estructural de la senzillesa. Des del moment que s'hi accedeix a la pàgina principal –on podem elegir entre l'idioma català (ç) o el castellà (ñ)– l'usuari té la visió d'una pàgina web d'estructura simple, que li permet localitzar la informació requerida en un exercici de fàcil resolució.

El nou web té una estructura senzilla i de fàcil accés

Al marge esquerre de la pàgina es posiciona tota la informació referent a l'Associació en diferents apartats, com, per exemple, activitats, servei jurídic, drets d'autor, publicacions o notícies de l'ACEC. A la part dreta de la pantalla està ubicada la informació no directament relacionada amb l'activitat gremial i corporativa de l'entitat, però que pot ser d'utilitat per als associats. En aquest apartat es recull la cerca de traductors (una secció remodelada completament que permet la localització de professionals de la traducció de diversos idiomes) o una petita mostra de l'Arxiu Audiovisual de Poetes (amb

Nova imatge gràfica del web de l'ACEC

UNA PÀGINA AMB VOCACIÓ DE SERVEI

Bústies de correu: els associats poden disposar d'una bústia de correu electrònic accessible des de qualsevol ordinador

Servei de traductors: llistat dels associats que ofereixen els seus serveis de traducció professional. Al web es poden trobar les seves dades de contacte així com la seva especialitat

Arxiu Audiovisual de Poetes: visualització (en format vídeo/àudio) dels DVD on es recullen les intervencions més destacades dels poetes associats

Butlletins i publicacions: els usuaris podran accedir a totes les publicacions realitzades per l'ACEC des del seu ordinador

imatge i àudio) d'alguns dels DVD que ha elaborat l'ACEC en els darrers anys.

Un altre dels apartats que més s'ha reforçat és el del correu electrònic. Al nou web de l'ACEC existeix la possibilitat que els associats puguin tenir la seva bústia de correu i que hi puguin accedir des de qualsevol ordinador, ja sigui des de casa, la feina o un ciber-café. L'únic requisit per poder tenir una d'aquestes bústies electròniques és formalitzar

gratuïtament la petició a través de la mateixa pàgina web.

Així mateix, el *site* també ofereix la possibilitat de consultar electrònicament els darrers butlletins de l'Associació. En aquest apartat, els usuaris també poden accedir a diferents extractes de les diverses publicacions de l'ACEC o sol·licitar-les via internet. Més endavant, el web es complementarà amb un apartat d'enllaços d'interès general per a escriptors.

El Aula dels Escriptors s'omple d'activitats

Conferències, lectures i presentacions protagonitzen el calendari d'acte de l'ACEC

Durant els mesos de gener i febrer, la nova Aula dels Escriptors de l'Ateneu, gestionada per les associacions d'autors, ha esdevingut un autèntic focus d'activitats organitzades per l'ACEC amb la presència de figures rellevants del panorama cultural espanyol.

El passat 14 de febrer, Rolando Sánchez Mejías, un dels poetes més representatius de la modernitat llatinoamericana –instal·lat a Barcelona–, va oferir una lectura de la seva obra poètica, en un acte presentat per Ignacio Vidal Folch, que va realitzar una exhaustiva anàlisi d'alguns dels poemes de l'autor cubà. Vidal Folch va oferir una visió del procés creatiu que culmina en la plasmació de la poesia de Sánchez Mejías.

La següent activitat que va organitzar l'ACEC va ser la presentació, el 7 de març, del llibre *La mirada y el viaje*, de Goya Gutiérrez, de la qual se'n va realitzar una interessant lectura poètica. La presentació va anar a càrrec de Maria Cinta Montagut.

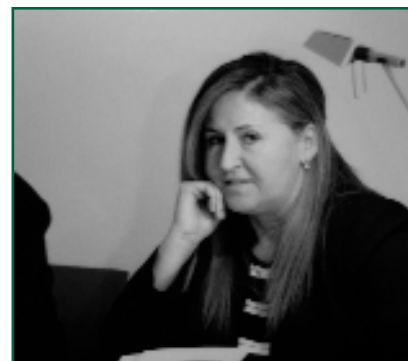
El dia 17 de març va tenir lloc la

Ramon Marquès, durant la seva conferència

TERESA SANZ

presentació que va realitzar Ramon Marquès del seu llibre *Descubrimientos estelares de la física cuántica*. Durant la seva xerrada, Marquès va parlar a un públic no especialitzat en aquesta temàtica sobre “els miracles de la quàntica”. En un to proper i amè, Marquès va explicar teories i complicades operacions matemàtiques, que, amb l'exposició d'aquest autor científic, van resultar més accessibles.

Goya Gutiérrez

L'ACEC homenatja Javier Tomeo

El proper dimarts 24 de maig la Col·legial homenatjarà Javier Tomeo en un acte que comptarà amb la presència de Nora Catelli, Carlos Cañeque, Juan Antonio Masoliver Ródenas i Joan de Sagarra. L'homenatge se celebrarà a la Sala d'actes del Col·legi de Periodistes de Catalunya. Es tracta de l'activitat més significativa convocada per l'Associació per aquest mes de maig, conjuntament amb la commemoració del IV Centenari d'*El Quixot* (vegeu pàgina 3).

Triple llançament i nova imatge dels 'Cuadernos de Estudio y Cultura'

L'ACEC treballa en l'aparició d'una triple edició dels *Cuadernos de Estudio y Cultura*, publicació que recull els homenatges a autors de reconegut prestigi convocats per l'entitat. Es tracta de tres monogràfics: les Jornades Poètiques de 2004 que van tenir lloc a el mes d'octubre a la Pedrera; l'homenatge que va rebre Salvador Pániker el passat desembre al Col·legi de Periodistes; i el cicle de conferències

sobre la violència de gènere a la literatura i les arts, que ha finalitzat aquest abril i que ha reunit 16 intervencions de destacats especialistes i estudiosos de diversos àmbits i matèries.

Segons Dante Bertini, responsable de l'edició dels *Cuadernos*, a més d'aquest triple llançament també es redissenyarà la imatge d'aquesta publicació “per aconseguir que sigui més atractiva visualment per als associats”.

Estatut del Periodista Professional

Dardo Gómez

El passat 23 de novembre el Congrés dels Diputats va admetre a tràmit la proposta de promulgar un estatut que reguli l'activitat professional dels periodistes i de manera conseqüent el dret a la informació dels ciutadans. Així, en el quart any del segle XXI, hem començat a debatre a Espanya sobre la conveniència d'una regulació que ja existeix en la major part dels països europeus, en algun cas, des d'abans de la II Guerra Mundial.

Resulta emblemàtica la situació d'Itàlia amb el seu *Ordine dei Giornalisti* i el registre obligat per a exercir la professió; el país on els periodistes estan més ben organitzats i són capaços d'enfrontar-se a Berlusconi i altres grups mediàtics i frenar els seus intents de fer més precària la professió, o paraitzar tots els mitjans del país en una vaga contra la manipulació informativa.

En altres països com França no existeix cap document orgànic però es reconeixen per llei drets específics dels periodistes; com la invocació a l'objecció de consciència per a

Ha de desenvolupar el pluralisme que garanteixi la independència professional

rescindir la relació laboral d'una forma avantatjosa per a l'informador i la necessària relació laboral dels periodistes juntament amb la seva adscripció al règim general de la Seguretat Social sigui quin sigui el seu tipus de contracte. S'entén, en aquest sentit, que el simple fet de la sol·licitud d'una feina estableix una relació laboral.

Si a Espanya mai s'havia plantejat la necessitat d'un estatut professio-

PAMELA MATEO

nal que regulés la nostra professió és perquè després de la "Llei Fraga" de trist record, vam creure que el millor era "cap llei". No vam saber veure que sense regulació, tant els periodistes com la informació, quedaven deslliurats sense cap aturador a les conveniències dels mitjans. Amb l'aparició dels sindicats de periodistes va aparèixer la necessitat d'un estatut regulador en el discurs reivindicatiu de la professió. Coincidint amb el temps l'Assemblea Parlamentària del Consell d'Europa va aprovar per unanimitat, l'1 de juliol de 1993, el Codi Europeu de Deontologia del Periodisme, recomanant-lo als governs de tots els països membres. En aquest document es recull, entre d'altres criteris:

- Els editors, propietaris i periodistes no han de considerar-se propietaris de la informació.

- El periodisme es basa en els mitjans de comunicació, que al mateix temps se sustenten en una estructura empresarial, on s'ha de dife-

renciar entre editors, propietaris i periodistes.

- El respecte legítim de l'orientació ideològica dels editors o dels propietaris queda limitat per les exigències inexorables de la veracitat de les notícies i de la rectitud ètica de les opinions, exigides pel dret fonamental dels ciutadans a la informació.

- Les empreses d'informació han de ser considerades empreses socioeconòmiques que possibilitin la prestació d'un dret fonamental.

- En funció d'aquestes exigències, és necessari reforçar les garanties de llibertat d'expressió dels periodistes, als qui correspon, en darrera instància, transmetre la informació.

- És necessària l'elaboració d'estatuts de la redacció periodística amb la finalitat d'ordenar les relacions professionals dels periodistes amb els propietaris i editors a l'interior dels mitjans de comunicació, amb independència de les obligacions laborals. Dins d'aquests estatuts es preveu l'existència de comitès de redacció.

L'experiència dels darrers anys evidencia que la llibertat d'expressió als mitjans i la seva pluralitat està garantida, però que ni una ni altra garanteixen als ciutadans el seu dret fonamental a rebre informació veraç i plural. Per això mateix, una de les funcions d'un estatut professional és desenvolupar a les redaccions el pluralisme intern que garanteixi la independència professional i equilibri el poder editorial de les empreses informatives, ja siguin públiques o privades. És d'esperar que en el tràmit obert al Congrés, els legisladors també ho vegin d'aquesta manera.

Dardo Gómez, secretari d'organització de la Federació de Sindicats de Periodistes i president del Sindicat de Periodistes de Catalunya

RAMON COLOM, productor televisiu i periodista

“La televisió ha de generar riquesa cultural”

TERESA SANZ

La trajectòria professional de Ramon Colom és tan extensa que és gairebé impossible descriure-la en aquestes poques línies, però potser la definició que més s'acosta a la realitat, tal i com ell comenta, és la d'un “*producer* que era periodista”. Ja sigui com a professional de la informació o com a productor de continguts, el cert és que Colom és una de les figures més importants en el panorama audiovisual espanyol. En aquests moments és president de la productora televisiva Sagrera TV i presentador del programa cultural “Millenium” del Canal 33.

Pregunta.- Com veu el panorama televisiu cultural un professional com vostè, que ha estat entre altres càrrecs director general de Televisió Espanyola i cap de continguts de Vía Digital?

Resposta.- Aparentment, si mirem la televisió que es fa actualment, el panorama és completament hostil. Tot i això, a mi m'agrada veure les tendències que hi ha

darrera d'una imatge perquè les evidències les pots palpar, però sota aquestes evidències segur que hi ha una cosa que neix. En l'actualitat, hi ha una voluntat que televisió no sigui només una tanca publicitària. Existeixen dos tipus d'utilització de la televisió: una primera, que la converteix en únicament un suport publicitari i on el mitjà no treballa per

“Existeix la voluntat que la televisió no sigui només un suport publicitari”

als espectadors sinó per als clients, que són les agències de publicitat; i una segona on la televisió està pensada per als espectadors.

P.- I en quin moment ens trobem?

R.- En l'actualitat crec que les televisions públiques tornen a tenir aquesta voluntat de treballar per als espectadors. Per exemple, en aquest debat que hi ha al carrer so-

bre si guanyarà Xavier Sardà o Buenafuente, jo crec que si Sardà no rectifica el posicionament del seu producte, n'estic convençut que guanyarà Buenafuente. Amb això no vull dir que el “Crónicas” sigui pitjor, però la percepció de l'espectador és que Sardà fa un producte més *trash* o de televisió escombria i l'altre no. Al final, té les de guanyar qui fa un producte més digne.

P.- O sigui, que hi ha un canvi en marxa a la televisió...

R.- Aquesta és la percepció que jo en tinc. No vull dir que els llibres guanyaran a la televisió *trash*, sinó que hi haurà una altra televisió, possiblement no majoritària, però sí complementària. Sempre he pensat que no guanya més diners qui més en factura, sinó qui fa la televisió més rendible. Possiblement, un tipus de programa com “Saló de Lectura” (BTV), que evidentment no té unes audiències elevades, sigui un programa molt més rendible que no pas el de Sardà. En el sector audiovisual espanyol hi manca una cosa, que és molt palpable en el món editorial: les empreses no hi són per guanyar diners sinó per crear riquesa. I aquesta riquesa és doble: per una part, el compte de resultats, i per l'altra, crear riquesa cultural que estic convençut que generarà nous guanys per a aquesta empresa en un futur proper o immediat.

P.- I això es possible al mercat televisiu espanyol?

R.- Sí, però en petites i mitjanes empreses. Quan es tracta de grans corporacions sotmeses al ritme de la borsa això els és molt més difícil. Necessiten guanyar diners amb la rendibilitat més elevada. Això en el món editorial implica grans avançaments, castigar als escriptors petits... En definitiva, crec que al mercat televisiu hi tindran cabuda altres propostes –encara que no de forma majoritària–, que permetran un enriquiment del mitjà.

P.- Qui ha de treballar per aquest tipus de programació complementària? La televisió pública?

R.- La televisió pública no ha de treballar pel compte de resultats. Ha de intentar crear una riquesa cultural i social.

P.- Per a vostè, quin és el millor programa de llibres que es fa actualment a Espanya?

R.- Per a mi, el millor programa és "Saló de Lectura". És un programa que pot agradar als lletraferits, però que també el pot veure qui tingui un mínim interès cultural. A més, el fa una persona (Emilio Manzano) que si fessin exàmens per entrar a fer de presentadors de televisió no en passaria cap. És l'antítesi d'un presentador, però en sap, té autoritat.

P.- I vostè, com es planteja el "Millenium"?

R.- El format del "Millenium" s'adapta bastant bé a la no-narrativa. Nosaltres no fem un programa de llibres com els altres. És un programa

"En la polèmica del préstec bibliotecari no hi ha d'haver bons i dolents"

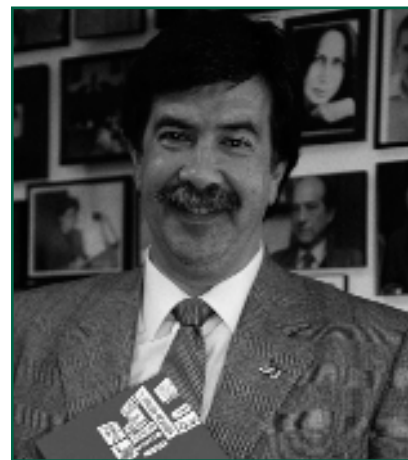
per al gran públic, que exposa arguments d'interès general a partir dels quals diferents persones han reflexionat i han escrit en forma de llibres. És un programa de tertúlia d'idees des de la perspectiva cultural. Que un 6% dels espectadors es quedin dissabte a la nit a escoltar una tertúlia sobre *El Quixot* o sobre el maig del 68 em sembla una proesa.

P.- Quina és la seva opinió sobre la problemàtica referent al pagament dels drets d'autor i el mal anomenat canón bibliotecari?

R.- És un tema on crec que el més important seria que les parts implicades traslladessin a la societat, als qui estem fora, quin és l'estat de la situació, i en poguéssim treure l'entrellat i no fer-ne una pel·lícula de bons i dolents

Finalitza el cicle de conferències sobre la violència de gènere

Les ponències van despertar un elevat interès

Lucía d'Angelo i Javier Urra, dos dels darrers ponents del cicle

TERESA SANZ

El cicle de conferències sobre la violència de gènere a la literatura i les arts que ha organitzat l'ACEC conjuntament amb l'Institut Català de Cooperació Iberoamericana (ICCI), la Càtedra Unesco: Dones, desenvolupament i cultures i el Fòrum Latinoamèrica de Barcelona, ha finalitzat aquest abril amb una gran acceptació per part del públic assistent.

Després d'alguns mesos d'intensa activitat a l'Aula dels Escriptors de l'Ateneu Barcelonès, el cicle es va cloure el 7 d'abril a la seu de l'ICCI amb una conferència a càrrec de Manel Delgado, que va analitzar la violència de gènere des de la perspectiva titulada "La dona fanàtica. La reconquesta masculina de la llar a la literatura realista espanyola del segle XIX".

Anteriorment, el mes de febrer, es van celebrar les conferències de Marta Segarra i de Javier Urra titulades "Les criades de Genet, desig i violència" i "El mito del héroe violador", respectivament. Urra va realitzar una de les exposicions més sorprenents de tot el cicle, ja que va exposar algunes de les seves experiències personals en aquest camp com a psicòleg de l'Administració de

Justícia. Urra va constatar i debatre amb el públic present la negativa de moltes maltractades a rebre ajuda.

A final del mateix mes, el psicòleg i psicoanalista Manuel Baldiz i la també psicoanalista Lucía d'Angelo van realitzar les seves conferències. Baldiz va presentar una ponència titulada "Cine, miradas y mujeres ¿una violencia estructural?", que va relatar una anàlisi de la violència al cinema (especialment en pel·lícules de Buñuel, Antonioni i Powell) mentre que d'Angelo es va referir a "El mito de don Juan o la impostura masculina".

Sabel Gabaldón i José Monseny van abordar el tema de la violència domèstica a les conferències que van tenir lloc el mes de març. Gabaldón va realitzar un exhaustiu retrat de la violència des del punt de vista de la pintura i la literatura, centrant-se en la mutilació de la figura femenina en la seva intervenció "Mortificación del cuerpo femenino: las heroínas sangrantes: Lasthenie de Ferjol (d'Aureville), Marie de Saint-Valler (Balzac) y Emile de Tourville (Sade)", mentre que Monseny va fer el mateix des de la visió "heroica" de Dràcula.

La polémica del préstec bibliotecari es perd en un laberint d'interpretacions jurídiques

El Ministeri es manté ferm en l'incompliment del pagament dels drets d'autor

Gairebé un any i mig després de l'obertura de procediments d'infracció per part de la Comissió Europea contra l'Estat Espanyol per incompliment del pagament dels drets de préstec bibliotecari als autors el conflicte es troba totalment paralytat i sense perspectives immediates de cap solució orientada a executar els drets d'autor. El Ministeri de Cultura –autoritat competent en l'establiment del pagament per préstec bibliotecari– es manté ferm en no aplicar la normativa europea, ja que considera que la transposició de la directiva 92/100/CEE que ha realitzat és correcta a causa de la “situació deficitària del nostre sistema bibliotecari”.

El posicionament del govern espanyol ha motivat la Comissió Europea a denunciar al govern espanyol davant el Tribunal de Justícia de l'UE per defensar l'impagament d'aquest dret dels autors. En l'actualitat, el procés es troba davant l'escenari de les resolucions judicials als tribunals europeus, que, segons fonts jurídiques, “pot allargar-se durant anys”. La complexitat de la normativa i les múltiples interpretacions exposades per les parts que actuen en el litigi contribueix a diluir, encara més, el bloqueig a la denúncia de l'UE a l'Estat.

Segons José Luis Giménez-Frontín, secretari general de la ACEC, el conflicte “denota una clara manca de sensibilitat europeïsta per part del govern espanyol, ja que a la Unió Europea el dret d'autor és sagrat”. En aquest aspecte s'ha de ressaltar que el Ministeri de Cultura ha manifestat a la Comissió Europea que “aquest gravamen aturaria les

PAMELA MATEO

polítiques de desenvolupament per equiparar el sistema bibliotecari espanyol a la mitjana europea”, mentre que des de les associacions d'escriptors s'ha recordat a l'executiu que és justament al paísos on es paga el dret per préstec bibliotecari on existeix la millor xarxa de biblioteques d'Europa.

Espanya, al Tribunal de Justícia per no aplicar els drets d'autor

Un altre dels arguments que exposa el Ministeri de Cultura és la correcta aplicació de la directiva europea en la vigent llei de la Propietat Intel·lectual, “que estableix una sèrie d'excepcions entre les quals destaca que totes les biblioteques públiques i aquelles d'ús públic (...) estiguin exemptes del citat pagament”,

segons va exposar en una nota feta pública l'octubre. Mario Sepúlveda, assessor jurídic de l'ACEC i expert jurista en temes de propietat intel·lectual, discrepa d'aquesta afirmació del Ministeri, ja que, “en la transposició de la Directiva a l'ordenament jurídic espanyol, l'excepció es transforma en la regla” i afegeix que, “la Directiva admet que el dret exclusiu que té l'autor sobre el préstec públic de la seva obra tingui excepcions, però també agrega, de manera imperativa, que això sigui d'aquesta manera sempre que els autors obtinguin com a mínim una remuneració per aquests préstecs”. El problema sorgeix quan es comprova que a la Llei de Propietat Intel·lectual espanyola els establiments exempts “no necessitaran autorització dels titulars dels drets ni els hi satisfaran remuneració pels préstecs que realitzin”. “És llavors”, afirma Sepúlveda, “quan comprovem que l'autorització es confon amb

l'exempció, ja que tots els establiments en queden exempts i això acaba buidant de contingut l'obligació preceptuada a la Directiva".

En el mateix comunicat del Ministeri de Cultura del passat mes d'octubre que defensava la no aplicació del pagament per préstec públic, també s'apunta que, únicament amb una sentència desfavorable per part de la Comissió Europea, seria precís modificar el

tors en la seva vessant econòmica. Segons Eugènia Serra, presidenta del Col·legi Oficial de Bibliotecaris-Documentalistes de Catalunya, la quantitat total a pagar en aquesta operació superaria els 13 milions d'euros. Giménez-Frontín ressalta, per la seva part, que aquesta postura resulta incomprensible, ja que "segur que els bibliotecaris no renunciarien a part del seu sou pel bé de l'humanitat, i això és el que

se'ns està demanant als autors". L'ACEC, com la resta d'associacions d'autors, han suggerit que la implantació del pagament dels drets d'autor no impliqui cap despesa directa per part de l'usuari de les biblioteques en el concepte de préstec, sinó que, com a alternativa, han sol·licitat una major implicació pressupostària per part de les Administracions competents en aquesta matèria.

Mentre la Comissió Europea decideix la sanció al Govern espanyol per la transposició incorrecta de la Directiva, el cert és que la ministra de Cultura, Carmen Calvo, va afirmar en el transcurs de la III Trobada de Creadors, que va tenir lloc a Barcelona, que en aquesta legislatura es debatrà una nova Llei de la Propietat Intel·lectual com a "garantia" de la generació de cultura (*veure requadre inferior*).

En l'actualitat, tal i com comenta Pau Miserachs, president de l'Associació Literària i Artística per la Defensa del Dret d'Autor (ALADDA), "és d'esperar que si es tira endavant aquesta nova llei se solucioni el tema del finançament i es pugui fer front al pagament dels drets d'autor per préstec bibliotecari".

El pagament dels drets d'autor ha de procedir del finançament estatal

marc jurídic actual per introduir l'obligat pagament dels drets d'autor.

Un dels punts més conflictius en aquesta polèmica és, sense cap mena de dubtes, la dotació pressupostària. Des del Ministeri sempre s'ha deixat clar que el pagament mai repercutiria en els usuaris de les biblioteques. Un altre dels agents implicats en aquesta situació és el sector bibliotecari, que sempre ha defensat la tesi contrària a fer efectiu aquest dret als au-

LA NOVA LLEI DE LA PROPIETAT INTEL·LECTUAL

José Luis Giménez-Frontín (secretari general de l'ACEC)

"El que en preocupa des de l'ACEC és que aquesta nova llei serveixi per endurir les condicions contractuals per als autors. Des de la nostra associació apostem per la creació d'una "confederació d'entitats de drets d'autor" per poder actuar des d'un front comú amb major força".

Antonio Tello (Comissió de drets d'autor de l'ACEC)

"La nova LPI ha d'equilibrar la relació de forces entre escriptors i editors i evitar que aquests darrers s'apropriïn indegudament de gran part dels nostres drets, com succeeix en l'actualitat".

Mario Sepúlveda (advocat especialista en drets d'autor)

"Una de les coses que podria aportar una nova Llei de la Propietat Intel·lectual és la delimitació temporal dels contractes d'edició, que en aquests moments són gairebé infinits".

Pau Miserachs (President d'ALADDA)

"S'hauria d'estudiar si l'estructura legal és correcta, ja que amb les noves tecnologies tot ha canviat. Hem de ser capaços de crear una legislació que sigui estable, que duri molts anys".

Premis en llengua catalana

XVII Premis Ferran Canyameres

Modalitat: Narrativa
 Convoca: Òmnium Cultural de Terrassa
 Lliurament dels treballs i informació:
 Òmnium Cultural de Terrassa
 C. del Portal Nou, 13
 08221 Terrassa
 Tel 93 783 44 35
 Dotació: 600 euros
 Termini de presentació de treballs:
 26 d'abril de 2005
 Extensió: 20 folis

Premi Mediterrània "Pa re Colom"

Modalitat: Narrativa
 Convoca: Ajuntament d'Inca
 Lliurament dels treballs i informació:
 Àrea de Cultura i Educació de l'Ajuntament d'Inca
 Av. de les Germanies s/n (Claustre de Sant Domingo)
 07300 Inca (Mallorca)
 Dotació: 3.000 euros
 Termini de presentació de treballs: 31 de maig de 2005
 Extensió: de 80 a 125 fulls

XXVIII Premi de Poesia "Miquel de Palol" – Girona 2005

Modalitat: Poesia
 Convoca: Fundació Prudenci Bertrana
 Lliurament dels treballs i informació:
 Fundació Prudenci Bertrana
 c. d'Ultònia, 10-12
 17002 Girona
 Dotació: 2.400 euros
 Termini de presentació de treballs: 30 de juny de 2005

Premi Mallorca 2005

Modalitat: Narrativa
 Convoca: Consell de Mallorca
 Lliurament dels treballs i informació:
 Centre Cultural La Misericòrdia
 Pl. del Hospital, 4
 07012 Palma de Mallorca (Illes Balears)
 Dotació: 70.000 euros
 Termini de presentació de treballs: 30 d'abril de 2005
 Extensió: de 150 a 300 pàgines

XXXVIII Premis Prudenci Bertrana de Novel·la

Modalitat: Narrativa
 Convoca: Fundació Prudenci Bertrana
 Lliurament dels treballs i informació:
 Fundació Prudenci Bertrana
 C. d'Ultònia, 10-12
 17002 Girona
 Dotació: 42.100 euros

Termini de presentació de treballs:
 30 de juny de 2005

XX Premi de Poesia Ciutat d'Elx

Modalitat: Poesia
 Convoca: Ajuntament d'Elx
 Lliurament dels treballs i informació:
 Ajuntament d'Elx
 Institut Municipal de Cultura
 C. dels Sants Metges, 3 (Edifici Gran Teatro)
 03203 Elx
 Dotació: 3.000 euros
 Termini de presentació de treballs:
 24 de juny de 2005
 Extensió: de 50 a 100 pàgines

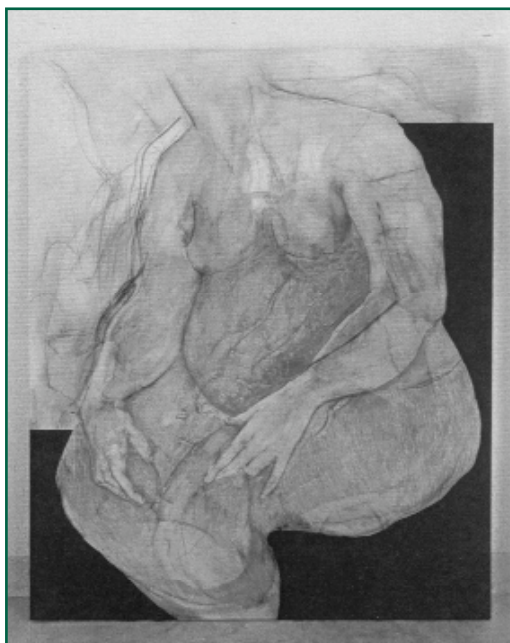
VI Premis Àncora – "Margarita Wirsing i Bordas"

Modalitat: Poesia de temàtica marítima
 Convoca: Àncora, Setmanari de la

Costa Brava
 Lliurament dels treballs i informació:
 Setmanari Àncora
 Pg. dels Guixols, 17 (Galeries del Mar)
 17220 Sant Feliu de Guixols
 Dotació: 750 euros
 Termini de presentació de treballs: 31 d'agost de 2005
 Extensió: de 50 a 150 versos

X Premi Literari Vila de Puigcerdà

Modalitat: Narrativa
 Convoca Ajuntament de Puigcerdà
 Lliurament dels treballs i informació:
 Àrea de Cultura de l'Ajuntament de Puigcerdà
 Pl. de l'Ajuntament, 1
 17520 Puigcerdà
 Dotació: 1.100 euros
 Termini de presentació de treballs: 13 de maig de 2005
 Extensió: de 10 a 20 folis

PAMELA MATEO

Equipaments culturals i projecció literària

Confesso que he pecat... de traducció

El premi Salambó ha creat una secció en català i la revista *Lateral* està preparant un guardó per promoure la traducció al castellà del millor llibre català de l'any. Les dues iniciatives poden contribuir a trencar fronteres entre escriptors que comparteixen ciutat, país i referents culturals, però que usen una llengua diferent. La permeabilitat avança. Tenim el fenomen, cada cop més estès, de la traducció al català de llibres escrits en castellà d'autors d'aquí i temàtica catalana. (...)

Aquesta promiscuïtat idiomàtica, reflex del que passa al carrer, beneficia la literatura pel que suposa d'intercanvi, i sobretot beneficia l'escriptura en català, que guanya lectors i prestigi en compartir terreny –a les llibreries, als mitjans de comunicació– amb la castellana, més implantada. (...)

L'altre dia, el barceloní Javier García Sánchez deia a *l'Avui*: "Sempre he escrit en castellà, però m'agradaria que es trobessin els meus llibres en català. Com deia Pessoa, la meua pàtria és el llenguatge, no ho és ni el català ni el castellà ni l'anglès: el llenguatge és universal. I una bona traducció és llegeix igual". Jo confesso que he pecat: vaig llegir el Ruiz Zafón en català, i m'ho vaig passar molt bé. Visca els traductors!

Ignasi Aragay

Avui, 24 de febrer de 2005

Lecturas públicas

Dicen que hubo un tiempo, en la ciudad de Madrid –durante la socorrida Edad de Plata–, en que, si a las cinco de la tarde uno no daba una conferencia, terminaban por dársela a uno. El sucedáneo de la conferencia, hoy en día, es la lectura poética. De modo que si uno no da una lectura de poemas, a las ocho de la tar-

UNES DADES PREOCUPANTS

Hablar inglés

(...) Según datos de la Unión Europea, el 82% de la población española no es capaz de participar en una conversación en inglés. En Catalunya, según los datos de nuestra propia encuesta (el Proyecto Internet Catalunya) el porcentaje sería de un 80% de la población mayor de 15 años. A título comparativo, la proporción es de tan sólo 22% en Suecia o Dinamarca, del 58% en Alemania, del 61% en Grecia o incluso, en Francia, con su chovinismo lingüístico la proporción, aunque alta, se mantiene en un 63%, muy por debajo de la española. Podríamos consolarnos pensando que es, como en tantos otros déficit educativos, una herencia del pasado franquista. En cierto modo, es así. En Catalunya, en la población entre 15 y 30 años, el desconocimiento del inglés se sitúa (según datos del PIC) en torno al 56%. O sea, hay mejora, pero lenta. Así, un estudio recién publicado de la Universitat Autònoma de Barcelona indica que sólo una tercera parte de los estudiantes de la UAB estudian un idioma durante la carrera, la mayoría inglés. Pero incluso los que estudian no llegan a la puntuación mínima: sobre una media de 5, los estudiantes tienen una nota del 3,7 y los profesores de la universidad un 4,7. (...)

Manuel Castells

La Vanguardia, 26 de febrer de 2005

de, en cualquier lugar de España, acaban por endosarle una lectura de poemas a uno. (...)

Yo soy partidario de las lecturas públicas, como sistema de propagación de la poesía, como fuente de ingresos de los poetas y como método de conocimiento, algo que podríamos llamar entomología antropológica, valga la sinrazón. Dar lecturas poéticas, para un poeta, significa salir de casa por esos mundos de Dios, airearse los sesos, entregarse a una promiscuidad de lo humano poco dañina. (...)

Carlos Marzal

ABC, 19 de febrer de 2005

La malaltia dels gelos literaris

(...) Quan s'apropa Sant Jordi, l'exèrcit de lletraferits gelosos, carregats amb la seva petita i exclusiva veritat literària, es posa a tremolar davant la perspectiva que es venguin els llibres que la gent vol comprar, i que mai, absolutament mai, coincideixen amb la seva idea de sublim exquisidosa. Un consell: que visquin

i escriguin tranquils, sense fer-se mala sang, i que deixin que la resta de la humanitat lectora ens equivoquem, feliços en la nostra ignorància. Fins i tot potser algun dia els triarem a ells.

Ignasi Aragay

Avui, 24 de març de 2005

Hablar de libros

La sociedad literaria catalana arrastra desde hace casi cinco lustros un serio agravio por la escasa sensibilidad con que la atienden los medios de comunicación de masas, y de un modo muy especial la radio y televisión públicas.

(...) Una de las primeras actuaciones del renovado equipo gestor de las emisoras de Catalunya Ràdio fue reestructurar la programación de Catalunya Cultura, haciendo saltar de la parrilla el programa vespertino "Fum d'estampa", reconocido en medios culturales como un magazine modélico para la difusión de propuestas literarias, el debate crítico y el estímulo del lector. (...)

Oriol Izquierdo

La Vanguardia, 4 de gener de 2005

Any del Llibre sense Biblioteca

Comença oficialment l'Any del Llibre i la Lectura 2005, que tantes expectatives ha desvetllat i que tants entusiasmes ha despertat entre el sector. (...) Serà un any que ja ha mobilitzat energies i il·lusions que esperen tenir-hi cabuda i acolliment.

Altrament, l'Any del Llibre i la Lectura 2005 posa en evidència una de les més grans contradiccions de la política cultural i bibliotecària de la ciutat, com és la de la inexistència de la gran biblioteca central urbana que Barcelona mereix, i el seu ajornament fins a la incerta data del 2009. Desenganyem-nos: la Biblioteca de Barcelona (...) no constitueix una prioritat. (...) Un país de set milions d'habitants amb una capital que depassa els tres milions no pot prescindir del gran centre de serveis a usuaris i biblioteques de la xarxa. (...)

Vinyet Panyella

Avui, 26 de gener de 2005

Josep Maria Bricall: "A la cultura catalana le falta ambició"

Entrevista a Josep M. Bricall, Comisionado del Consejo de la Cultura y de las Artes de Cataluña. (...)

Pregunta.- ¿Cuál es el principal problema que ha advertido en la cultura catalana?

Respuesta.- Le falta una gran ambición, aunque éste es un problema general de Cataluña. Faltan iniciativas que comporten ambición y esto quiere decir tener claro el referente de lo que pasa en el mundo. Cataluña ha tenido peso cuando sus creadores y actividades han estado relacionados con la gran cultura internacional. (...)

P.- Ha comentado que quiere evitar la interferencia política, las incompatibilidades y la endogamia. ¿Tan grave es la endogamia que no quiere representantes de los sectores en el consejo?

R.- Es el gran problema. Aquí la

LA BIBLIOTECA DE BARCELONA

Impresentable

(...) Por lo que se refiere a la biblioteca, *el más calentés a l'aigüera*: la iniciativa se encuentra en una suerte de limbo administrativo en el que el ministerio parece que no acaba de dar la conformidad al solar propuesto por el Ayuntamiento y éste parece no querer plantearse ninguna alternativa hasta tanto no se le diga con claridad que el solar junto a la estación de Francia no es apto. Mientras, la Generalitat mira hacia otro lado: más pendiente de sus sucesivas crisis internas que de impulsar proyectos, no tiene ninguna prisa en desencallar el asunto: cuanto más retrasos acumule, más tardará en pagar la parte que le corresponde, que es el funcionamiento y la gestión del nuevo equipamiento. (...) En el año del Libro y la Lectura todo ello resulta simplemente impresentable. (...)

Agustí Fancelli

El País, 9 de març de 2005

gente se pasa el porrón. Por esto es precisa esta ambición y la conexión con el extranjero. Si hay unos campos en los que hay que hacer un gran esfuerzo en este sentido es en los de la cultura, la investigación y la educación. Se trata de potenciar todo lo que sea movimiento, innovación, evolución, porque lo contrario es el aburrimiento, y este país ya es bastante aburrido.

P.- También parece querer blindar el consejo frente al conflicto de intereses.

R.- Es una cosa que nos preocupa. Por eso, de forma estructural se establece que ciertas personas no puedan formar parte del consejo si están relacionadas con lo que va a discutirse. Se prevé que la incompatibilidad sea total. (...)

C. S.

El País, 22 de març de 2005

El Cervantes se afianza en Brasil con su mayor sede de toda Latinoamérica

Los Príncipes de Asturias, don Felipe de Borbón y doña Letizia Ortiz, inauguraron en la mañana de ayer las nuevas y amplias instalaciones del Instituto Cervantes de Sao Paulo, dirigido por José Antonio Pascual. Situado en plena avenida Paulista y con 2.300 metros cuadrados, es el mayor de Latinoamérica. Poco después, el Instituto firmó una serie de acuerdos de colaboración para la promoción del español con varias empresas españolas que actúan en Brasil. (...)

Juan Arias

El País, 25 de febrer de 2005

Un profesor de Heidelberg elabora un magno diccionario de español medieval

Bodo Müller, director del Centro de Investigación de la Academia de Ciencias y Letras de Heidelberg, lleva 30 años dedicado a elaborar un diccionario de español medieval. Una obra lexicográfico-histórica que constituye una base fundamental para el conocimiento del castellano en su primera época y cuyo valor ha reconocido Guillermo Rojo, secretario de la Real Academia Española. (...)

Drago Pilsel

El País, 2 de gener de 2005

Vint-i-dos autors traduïts a set idiomes

L'Institut Ramon Llull ha aprovat la concessió d'ajuts a 16 editorials per a la traducció de 24 obres de 22 autors de la literatura catalana a set idiomes diferents. Entre els idiomes traduïts, destaquen cinc obres al francès i quatre en romanès. Amb aquesta segona adjudicació d'ajuts corresponents a l'any 2004, aquest exercici es tanca amb la traducció de 59 obres que han rebut un ajut total de 136.000 euros. (...)

Redacció

Avui, 10 de febrer de 2005

Carme Riera reivindica el 'Quixot' com un patrimoni dels catalans

La cultura catalana ha de reivindicar el 'Quixot' com a cosa seva", explica Carme Riera, que ha estudiat a fons com van reaccionar els nacionalistes catalans fa un segle, en el tercer centenari de la publicació del llibre.

"El Quixot és un llibre tan proper a nosaltres com per als italians ho pot ser el *Viatge a Itàlia*, de Goethe, i per als mallorquins *Un hivern a Mallorca*, de George Sand", afegeix l'escriptora mallorquina, que comanda tres de les celebracions més importants que es faran a Catalunya amb motiu de l'Any Cervantes, que commemora el quart centenari de l'edició de la primera part del llibre. (...)

El que li dol més a Carme Riera és el fet que és "una majoria de gent que no ha llegit el Quixot la que diu que no té res a veure amb Catalunya", i desconeix els "elogis" que Cervantes fa de Barcelona al llibre. No es pot oblidar, segons l'escriptora, que Barcelona és l'única ciutat que surt a la novel·la i que "les floretes" que li dedica són les millors del llibre. "Tot el que li passa al Quixot des que entra a Catalunya és espantós, a Barcelona l'han vençut en combat, i en canvi fa aquell elogi tan encès de la ciutat". Segons Carme Riera, aquest elogi "és molt quixotesca", perquè, "si ho ha passat tan malament, no té lògica que doni una visió tan idíl·lica de la ciutat". L'escriptora fa seva la tesi de Martí de Riquer, que considera que Miguel de Cervantes va passar per Barcelona el 1610 de pas cap a Itàlia i va decidir inloure la visita a la capital catalana en la segona part del Quixot, que va escriure el 1615. En tot cas, l'escriptora creu que el més important de l'aniversari "és que la gent llegeixi *El Quixot*", cosa que sembla que s'està aconseguint.

Jordi Capdevila

Avui, 15 de febrer de 2005

Comte-Sponville reivindica el libro como mejor herramienta para luchar contra la barbarie

André Comte-Sponville (París, 1952) ve el futuro algo más sombrío para el libro. "Es cada vez más frágil por la competencia de otros medios de comunicación que exigen menos esfuerzo". Pero son imprescindibles.

(...) "Estamos formando una generación de analfabetos. En Francia, uno de cada cuatro niños tiene problemas de lectura al acabar la primaria. La civilización del ocio, que tiene sus ventajas, amenaza la tradición escrita. No tenemos tiempo de aburrirnos, y el motivo principal para leer un libro es el aburrimiento". (...)

Israel Punzano

El País, 22 de març de 2005

100 personalidades respaldan la devolución de los 'papeles de Salamanca'

Un total de 100 personalidades de relieve internacional han dirigido al presidente José Luis Rodríguez Zapatero una carta abierta en la que expresan su "satisfacción" por la decisión de devolver "los archivos que Franco expolió" y que se encuentran en el Archivo General de la Guerra Civil, en Salamanca. Entre los firmantes se encuentran el Nobel de la Paz Adolfo Pérez Esquivel; el ex presidente italiano Francesco Cossiga; el filósofo y lingüista Noam

Chomsky; el historiador Paul Preston, y un centenar de catedráticos de las universidades de Harvard, California, Massachusetts, Yale, Washington, Tejas y otros centros estadounidenses, españoles, británicos, italianos, franceses, alemanes y de otros países. Los firmantes aseguran haber recibido "con interés y satisfacción" la decisión del Gobierno de devolver los documentos reclamados, "expoliados" por el régimen franquista "a archivos republicanos pertenecientes a instituciones democráticas y personas particulares durante la Guerra Civil".(...)

Agencias

El País, 29 de gener de 2005

Els escriptors catalans no es bloquegen

(...) La segona rèmorra que pateix la literatura catalana és l'excés de premis literaris i l'ús que se'n fa. Segon les darreres xifres de que tinc constància, a Catalunya hi ha cada any uns 1.600 premis literaris, és a dir, que cada dia se'n lliuren entre quatre i cinc. (...) A més, la gran majoria d'aquests premis es lliuren a obres no publicades, un fet del tot excepcional i que no es dona enlloc més. En qualsevol cultura normal els premis de prestigi els obtenen obres publicades (i sovint suposen un relançament pel títol premiat).(...)

Jordi Puntí

El País, 24 de març de 2005

L'IMPACTE DEL QUIXOT

La 'impetuosa' demanda juvenil de lo español

(...) Una prueba de la vigencia de este clásico (*El Quijote*) de la literatura mundial es que el promedio de publicación de una nueva traducción al inglés es de 22 años, según explicó ayer el presidente de la AHGBI, Jeremy Lawrence.

(...) Del Quijote siempre quedan "cosas por descubrir", dijo Lawrence, quien aludió también a que el español y el portugués son los idiomas "más populares y que presentan manifiestamente un crecimiento más rápido" en los países de lengua inglesa. "Esta situación", añadió, "no está impuesta por razones políticas o económicas sino que se debe a la impetuosa demanda de nuestra juventud que se declara entusiasmada por todo lo español".

Ferran Bono

El País, 30 de març de 2005

SALVADOR ESPRIU, OBLIDAT

Vint anys sense el poeta imaginari

Ironies del destí. Salvador Espriu va morir, avui fa vint anys, un 22 del 2. Ell, tan amant dels símbols i dels jocs de paraules, va morir en una data que és un ball de números: 222. El poeta imaginari, és a dir, el poeta autor de l'imaginari més modern de la nostra literatura, va morir el 1985. Però en un any rodó d'aniversari com aquest, el vintè, no està previst cap gran acte commemoratiu. Tot esperant el quart de segle de la seva mort, el 2010, i el centenari del seu naixement, el 2013, el vintè no serà celebrat. Tant a Arenys de Mar, la seva estimada Sinera, com a Santa Coloma de Farners, el seu poble natal, com a l'editorial que en té els drets, Edicions 62, tothom espera cinc anys més.

Ningú no es recorda de Salvador Espriu? Això sembla, si fem cas de les modes de celebrar els aniversaris de tota mena d'artista de casa nostra. Però no és així. La proximitat d'un aniversari més notable com és el 25è i d'un altre encara més destacat, com són els cent anys del seu naixement, fan esperar. Tot i així, és sorprenent, en un país nostre tan fet a adular els morts i no pas els vius. I és que Salvador Espriu, gens amic de les adulacions, tampoc en va rebre mentre va ser viu. Actualment, Espriu s'ha convertit en un d'aquells autors familiars, però no perquè sigui molt llegit, sinó perquè el seu nom vesteix carrers, instituts, escoles, places, biblioteques, etc. Però la mainada no llegeix Espriu a classe, ni els adolescents ho fan als instituts. És més fàcil llegir Miquel Martí i Pol. Sense cap ànim crític respecte al poeta de Roda de Ter, sí que és cert que el poeta de Sinera sempre ha costat als lectors, poc avesats, en general, a la poesia i al teatre. Espriu no va pretendre mai ser fàcil. De fet, com a bon escriptor, no pretenia res, escrivia. La seva immensíssima obra té una unitat que gairebé esparvera. Alguns crítics i estudiosos de la seva obra parlen gairebé d'un ordre i equilibri arquitectònics. Espriu va buscar sempre unitat en la seva obra, però va ser una dura recerca i una tasca de revisió constant i meticulosa. (...)

Laura Portal

El Punt, 22 de febrer de 2005

El Departament de Cultura augmenta les ajudes a l'edició del llibre en català

El Departament de Cultura manté, amb el nou nom de Suport a l'Edició en Català (SEC), les ajudes al llibre en català, conegudes amb el nom de suport genèric. S'hi destinaran 3,2 milions d'euros, quan el 2004 van ser 2 milions. Aquest augment del 59% representa un 1,19% del total de facturació del sector editorial en català. Es manté la idea que no cal subvencionar els llibres que ja són un èxit. Un és el canvi fonamental que ha sofert la normativa: ara seran directament les biblioteques, amb l'ajut dels editors, les que podran escollir quins llibres compren.

(...) s'ha dividit l'ajuda en dues parts: una perquè les biblioteques comprin llibres i una altra que es dona directament als editors. Les biblioteques disposaran d'un fons d'1,5 milions per comprar llibres en català. "Fins ara era molt difícil que poguessin adquirir novetats, per exemple. Volem que arribin en els dos idiomes a la vegada i gairebé al

mateix temps a les llibreries", va afirmar la directora general de Cooperació Cultural, Assumpta Bailac. (...) En total, les biblioteques destinaran 2,7 milions a la compra de llibres (1,5 provinents d'aquest SEC i 1,2 per a altres llibres, que també poden ser en català). Una comissió en què hi haurà editors i representants de l'administració farà les compres, que tindran una reducció màxima d'un 15% del preu de venda al públic (abans era d'un 50%).

L'altra partida de l'ajut, 1,7 milions gestionats per l'Institut Català d'Indústries Culturals (ICIC), anirà directament a les editorials. En línies generals la normativa es manté: serà automàtica per a tots els llibres excepte els èxits editorials. S'entén per èxit qualsevol llibre que superi els 3.500 exemplars, quan la mitjana dels llibres en català és de 2.700. Els llibres que superin els 30 euros de preu de venda al públic tampoc rebran ajut. Les modificacions són menors: com a mínim han de distribuir-se 1.100 exemplars a

les llibreries (abans eren 600) i les segones edicions rebran ajuts si ja han passat 10 anys (abans eren 20).

Andreu Barnils

El Punt, 26 de gener de 2005

Ricard Torrents aconsreja leer a Verdaguer más allá del tópico de la sotana y la 'barretina'

"Leer a Verdaguer de forma abierta, valorando su potencia creativa en poesía y en prosa, y superando el tópico de la barretina y la sotana". Ésa es una de las propuestas que hace Ricard Torrents.(...)

Por barretina entiende "la ideología nostrada que hace de Verdaguer el buen salvaje, *el fadrí de muntanya* rústico e inocente", y por sotana, "la ideología católica del siglo XIX que arrastró a Verdaguer a escribir propaganda disfrazada de poesía y a luchar contra el mal con los exorcismos, pero que también le persiguió y le acusó de loco poniendo en entredicho su genio literario".

Rosa María Piñol

La Vanguardia, 16 de febrer de 2005

ÍNDICES DE LECTURA DE L'EUROBARÒMETRE

Las cifras de las letras europeas según los últimos estudios sobre la lectura y la edición

(...) Según los últimos datos de Eurobarómetro de índices de lectura, referidos a 2003, quienes más leen habitualmente son los suecos (un 71,8%), seguidos de los finlandeses (66,2%), los luxemburgueses (55,8%), daneses (54,9%), holandeses (52,9%) y alemanes (49,8%). El resto de los países se encuentran ya bajo la media, que es del 44,8%. El índice de lectura en España es sólo del 39,6%. Sólo son inferiores los de Grecia (35,6%) y Portugal (35,4%).

Otro índice interesante lo ofrece la estadística de la Unesco de libros publicados por cada mil habitantes. Según los últimos datos, referidos también a 2003, Islandia es el país europeo (aun no miembro de la UE) que alcanza una cifra más alta: casi seis libros por cada mil habitantes. (...)

Otro de los indicadores más interesantes es el número de editores existentes en cada país. Según los últimos datos (2004) de la Federación Europea de Libreros, el país que con mucho supera al resto es Alemania, que cuenta ni más ni menos que con 17.331 editores. Muy de lejos le siguen Polonia (6.626), Italia (4.700), Francia (4.637), Reino Unido (3.786) y ya España (2.307). En número de librerías, Italia supera a Alemania por muy poco (9.227 frente a 9.224), y España, con 5.552, se sitúa en tercer lugar por delante del Reino Unido, con 5.072 librerías. (...)

En cuanto al volumen de edición, los últimos datos que ha facilitado nuestro Ministerio de Cultura corresponden a los meses de julio a septiembre de 2004. En esos tres meses se editaron en España un total de 15.948 libros, de los cuales 12.265 corresponden a primeras ediciones, 739 a reediciones y 2.944 a reimpressiones. Las cifras de edición en España en tres meses se acercan, por ejemplo, al total de títulos anuales editados en Polonia (14.050 el año pasado).

(...) Uno de los temas que a menudo se ponen sobre la mesa es el del precio fijo del libro. En la mayoría de los países de la UE existe ese precio fijo, y sólo es libre en Bélgica, Estonia, Finlandia, Irlanda, Luxemburgo, Polonia, Suecia y el Reino Unido. (...)

Redacción

El Cultural-El Mundo, 17 de febrer de 2005

Leve aumento del número de lectores en España

Más lectores y mayor frecuencia de lectura en España en el año 2004, está es la conclusión que se deriva del último barómetro de hábitos de lectura y compra de libros, elaborado por la Federación de Gremios de Editores. El informe indica que, por primera vez desde el 2001, el porcentaje de la población que se considera lectora alcanza el 55% frente al 45% que no lee nunca o casi nunca (antes había una situación de empate). España es uno de los países de Europa con menor índice de lectura, muy lejos de los países nórdicos.

Efe

La Vanguardia, 30 de gener de 2005

España quiere vender un 20% más de libros en español en Estados Unidos

Es lo mismo, si hablamos exclusivamente de dinero, exportar un litro de aceite que la última novedad editorial de la temporada? El nuevo "Plan del Libro en Español en Estados Unidos" no lo cree así, tal y como resaltaron ayer las entidades involucradas en este ambicioso proyecto que pretende relanzar «el valor económico de la cultura española» y conquistar "un mercado emergente para nuestra lengua como es el de Estados Unidos", según anunció ayer el Director General del Libro, Archivos y Bibliotecas, Rogelio Blanco. Junto a él, el Instituto

Español de Comercio Exterior (ICEX), la Federación de Gremios de Editores de España (FGEE) y el Instituto Cervantes se propusieron aumentar un 20 por ciento las ventas de libros en castellano en EE UU durante los próximos tres años. (...)

Y es que no hablamos de cualquier cosa: el negocio editorial está entre los diez primeros en España que más superávit aporta a la balanza comercial española (en 2004, hizo un aporte positivo de 346 millones de euros) y es la cuarta potencia mundial en cuanto a volumen. (...)

J. Rocamora

La Razón, 4 de març de 2005

El ICEX apoyará con 600.000 euros la inversión editorial española en el mercado de Estados Unidos

El tiempo y el espacio vienen de cara para las editoriales españolas con vocación exportadora. El nuevo objetivo es conquistar gran parte de los 350 millones de dólares que mueve el sector de los libros en español en Estados Unidos y, para eso, el Instituto de Comercio Exterior (ICEX) ha elaborado un plan estratégico presentado ayer en Madrid en el que se prevé una ayuda de 600.000 euros para las empresas que se animen a expandirse.

(...) Según el plan, Estados Unidos es el país con mayor potencial de crecimiento y rentabilidad para el libro español a medio plazo. En 2004, el volumen total del negocio editorial fue de 24.600 millones de dólares, y en 2006, la expectativa es que crezca a 30.000. Los libros en español consiguieron 350 millones de esa cifra, de los que 300 fueron de importación. Se estima que si el mercado editorial creciera un 3% en todo el país, el libro español crecería el doble, un 6%. Por eso parece urgente actuar de manera organizada en los próximos años. (...)

J. R. M.

El País, 4 de març de 2005